

Synpunkter ang begränsning av icke yrkesmässig användning av kemiska växtskyddsmedel i Sverige. Kemikalieinspektionens rapport från ett regeringsuppdrag.

Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, får härmed avge följande synpunkter med anledning av Kemikalieinspektionens, KemIs, regeringsuppdrag att analysera behovet och möjligheten att begränsa icke yrkesmässig användning av kemiska växtskyddsmedel i Sverige samt tillhörande rapport.

LRF är en intresse- och företagarorganisation för människor och företag inom det gröna näringslivet. LRFs cirka 150 000 medlemmar driver tillsammans omkring 70 000 företag och de gröna näringarna står för 4 procent av Sveriges BNP. LRF ska medverka till utveckling av företag och företagare inom jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö, så att de kan förverkliga sina ambitioner om tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft.

LRFs synpunkter – att framhålla särskilt

Rapporten är välskriven och det är bra att myndigheten försöker analysera konsekvenserna av den föreslagna åtgärden även då tillräcklig information inte finns att tillgå, och att man påpekar när sådan saknas. LRF vill dock särskilt framhålla att även yrkesmässiga användare kan ha behov av och i nuläget använder klass 3-medel och att det behovet bör tas på allvar. Att hänvisas till en behörighetsutbildning för att skaffa sig tillstånd att istället använda medel i klass 1 eller 2 kan inte betraktas som en försumbar konsekvens.

Eftersom den föreslagna åtgärden är avhängig att EU-kommissionen publicerar en lista över preliminära lågriskämnen är det bra att KemI avser att ta fram ett konkret förslag först när listan finns på plats, och därefter skicka ut förslaget på remiss.

[Skriv här]

Förslaget

KemI avser att begränsa kemiska växtskyddsmedel för privat användning till sådana vars samtliga ingående verksamma ämnen är lågriskämnen. Åtgärden innebär sammantaget att

- *nya* kemiska växtskyddsmedel endast får godkännas i klass 3 om samtliga ingående verksamma ämnen är godkända inom EU som verksamma ämnen med låg risk, och
- *redan godkända* kemiska växtskyddsmedel får fortsatt vara godkända i klass 3 om samtliga ingående verksamma ämnen antingen är godkända inom EU som verksamma ämnen med låg risk eller förekommer på EU-kommissionens planerade lista över verksamma ämnen som preliminärt uppfyller kriterierna för låg risk, till dess att ämnena genomgått en prövning mot kriterierna på EU-nivå.

En sådan reglering förutsätter att EU identifierar de verksamma ämnen som preliminärt uppfyller kriterierna för låg risk. Det sker genom att EU-kommissionen publicerar en icke bindande lista med dessa ämnen, vilket tidigast kan ske under 2017. Bestämmelserna i förslaget bedöms kunna träda i kraft och börja tillämpas från 2019, då godkännandet för de flesta av växtskyddsmedel för privat användning har hunnit omprövas.

Synpunkter på förslaget

Utformningen av åtgärden

LRF anser att det är mycket viktigt att växtskyddsmedel används korrekt och ett sätt att säkerställa att så sker är att ställa krav på att användarna har utbildning i att hantera medlen. Att begränsa privatpersoners möjlighet att använda växtskyddsmedel är därför angeläget. En sådan reglering kan emellertid medföra konsekvenser som utredningen inte tagit upp.

LRF delar KemIs bedömning att det är lämpligare att låta den föreslagna regleringen utgå ifrån *verksamma ämnen med låg risk* än att åtgärden ska vila på växtskyddsmedel som redan godkänts som *växtskyddsmedel med låg risk* i enlighet med art 47 i EUs växtskyddsmedelsförordning (EG) nr 1107/2009 – detta därför att den sistnämnda processen tar längre tid.

Förhoppningsvis leder åtgärden till ökad förutsägbarhet och därmed att göra det enklare för företag att bedöma om de kan få en ansökan godkänd när det gäller produkter riktade mot privatpersoner.

Risker och problem

De ytor som behandlas inom den privata användningen är som regel betydligt mindre än ytorna inom den yrkesmässiga användningen. Den privata användningens miljöexponeringen bör dock inte underskattas, vilket också lyfts fram i rapporten. Det saknas en systematisk miljöövervakning över den privata användningen liksom vägledningar för privat användning av

[Skriv här]

växtskyddsmedel i hemträdgårdar och inomhus. De medel som idag är godkända för privat användning har bedömts uppfylla kraven i EUs växtskyddsmedelförordning, men en säker användning förutsätter att preparaten används på rätt sätt, i enlighet med märkningen. LRF delar därför KemIs uppfattning att frågan om användningen är korrekt kan medföra osäkerheter i riskbedömningen av medlen, inte minst mot bakgrund av att användningen av klass 3-medel inte kräver någon behörighet eller utbildning.

Att bekämpa med ogräsmedel på hårdgjorda ytor såsom grusgångar, stenbeläggningar och asfaltsytor är vanligt förekommande bland privatpersoner. Som rapporten påpekar kan en sådan användning innebära en risk för att yt- och grundvatten förorenas av exempelvis glyfosat, och eftersom resultaten inte syns förrän efter en tid kan risken för överdosering vara stor och det är bra att detta nämns i rapporten.

Särskilt om konsekvenser

En möjlig positiv effekt av förslaget kan vara att privatpersoner i ökad utsträckning väljer att ta hjälp av företag som erbjuder tjänster inom trädgårdsskötsel. Det säkerställer en korrekt användning av preparaten bidrar till att dessa verksamheter får fler uppdrag och ökade intäkter. Det är därför bra att denna grupp finns med i konsekvensanalysen.

En viktig aspekt i sammanhanget är att även yrkesmässiga användare idag kan använda och ha behov av klass 3-medel såsom ättiksyra. Det är därför i sig bra att KemI i denna rapport gör ett försök att analysera vilka konsekvenser åtgärden kan få för lantbrukare och dessa borde nämnas även i sammanställning av dem som berörs (avsnitt 4.3). Men LRF vänder sig emot uppfattningen att det faktum att yrkesmässiga användare har möjlighet att skaffa tillstånd för att använda växtskyddsmedel i klass 1 eller 2 skulle göra att de påverkas av förslaget endast i mindre utsträckning. Ett exempel är företag som anlägger mark runt bostadsområden och troligen även små trädgårdsföretag. Dessa företag kan ha svårt att hitta utbildad personal att anställa och kan i nuläget sköta sitt uppdrag genom att låta dessa använda växtskyddsmedel i klass 3. Även i ekologisk odling används vissa växtskyddsmedel som finns i klass 3 och som kan beröras av förslaget. Att endast låta lågriskämnen återfinnas i klass 3 riskerar därmed att påverka även yrkesmässiga användare då medel med till exempel glyfosat och svavel kan vara önskvärda alternativ även för dem. Denna konsekvens kan vara nödvändig för att uppnå syftet att endast utbildade användare ska hantera växtskyddsmedel som inte är att betrakta som lågriskalternativ men den bör ändå lyftas fram i analysen.

Det är bra att analysen tar upp frågan om effektivitet. Om användarna upplever att de (lågrisk)alternativ som finns tillgå inte har den effekt som man är van vid eller förväntar sig att få, finns en risk att man väljer att bekämpa betydligt fler gånger med påverkan på miljön som konsekvens.

[Skriv här]

Det är uppenbart att privatpersoner har ett behov av att kunna använda växtskyddsmedel för att bekämpa bland annat mossor, ogräs och sniglar i hemträdgårdar, och det är bra att KemI påpekar att ett sådant behov finns. En följd av förbudet som också framhålls i förslaget blir troligen att företag saluför färre produkter för privat användare. Möjliga konsekvenser av en sådan utveckling kan till exempel bli att användarna bunkrar medel eller använder växtskyddsmedel som är förbjudna. Förekomsten av en olaglig handel och en icke godkänd användning riskerar därmed att öka och möjligheten att kontrollera om så sker är starkt begränsad.

Med vänlig hälsning
LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Thomas Bertilsson
Enhetschef Utveckling och analys

Johanna Eén
Växtskyddsexpert